

A magyar erdészet az 1911. turini nemzetközi kiállításon.

I.

Míg a magyarok háromtornyu ipari és mezőgazdasági pavillonja bizarrul terül el a tó partján, addig a tőszomszédságában, azzal szemben, a kiállítás főközlekedési útjának másik oldalán az orto botanico hűs és illatos fái között találjuk a magyarok egy másik alkotását, nyers, félig és teljesen kidolgozott faanyagokból összeállított csoportozatot: *a magyar erdészet kiállítását*, mely tüntetőleg hirdeti a magyar fának világszerte ismert kitűnőségét és a magyar erdészet fejlettségét és előrehaladottságát.

Három gulaszerű alkotmányt látunk ott, mely *Magyarország három főfanemét képviseli*.

Az alkotmányok minden egyes alkatrésze, minden egyes fadarabja maga is kiállítási tárgy, mert kereskedelmi méretű faválasztékokból áll és stilszerűen, harmonikusan van teljes egészébe össze-
róva, mintegy kiegészítő részét képezvén a főpavillonnak.

A baloldali — szélmalomszerű alkotmány — mely kizáróan az erdőben készített félgyártmányokból, u. m. talpfa, subia, palló stb.-ből áll s melynél a szélkerék is félig kidolgozott evezők — képviseli *a bükkfacsoportot*, melyet a magyar állami erdészet állított fel s melynek földszintjén és emeletén csakis bükkfaterméseket mutatnak be az egyes kincstári erdőhatóságok és ezek kerületeiben fát kitermelő fakereskedők.

A második, a középső alkotmány a két karcsu piramissal *a tölgyecsoport*, melyet Magyarország egyik legnagyobb tölgyfakereskedő czége, a *Neuschloss-féle nášici tanninyár és gőzfűrész r.-t.* emelt, bemutatva a szlavoniai tölgyfaanyagot, valamint az építmény belsejében összes termékeit, u. m. erdei hasított- és fűrészárúit, tannintermékeit s gyárilag készült remek hordóit.

Csodálattal áll meg ezen csoport előtt minden szakember és laikus egyaránt, látva a magas alkotmány négy sarokoszlopát, mely 18 m hosszú, 40/40 cm vastagra élesen fűrészelt, ágtiszta hosszfát mutat be a világhírű szlavoniai tölgyesekből.

A két karcsu piramis is leköti minden szakértő figyelmét, mely 4—4 drb. legnagyobb méretű Wagenschuss (Weinscotte)-ből van összeállítva. Ez a faválaszték képviseli a tölgyfa legértékesebb részét, mert ily nagy méretekben csak ritkán állítható elő.

A harmadik, a jobboldali csoportot a *fenyőfafélék* képviselik. Fűrészelt nagyméretű hid- és építkezésre használt négyzetfákból, különféle kereskedelmi méretekkel bíró pallókból, deszkákból emelte ez alkotmányt a „Magyar-olasz erdőipar r.-t.“ a magyar királyi kincstár által szállított fenyőanyagból.

Az alkotmány belsejében a „Magyar-olasz erdőipar r.-t.“-on kívül a magyar erdőkincstár és több, ugyancsak egyes kincstári erdőhatóságok kerületeiben fát kitermelő és feldolgozó fakereskedő mutatja be nyerstermékeit és félgyártmányait. A három főcsoportot kéregben hagyott rönkökből összeállított arkádszerű folyosó köti össze, melyben Magyarország összes fanemeit mutatják be az egyes magyar királyi kincstári erdőhatóságok.

Ezen impozáns főcsoportozaton kívül, — melyet úgy a szerkezet, valamint az elhelyezés és elrendezés tekintetében *Pfeiffer* Gyula m. k. főerdőmérnök tervezett, állított össze és építette fel, — a magyar pavillon északi bejárata előtt, a külső szabad területen találtak elhelyezést a „Neuschloss-féle tanningyár és gőzfűrész r.-t.“ kiváló méretű és minőségű bouljai és dongái, valamint az egyes kincstári erdőhatóságok négyzetfái, slipperjei és dongái.

II.

A magyar erdészet azonban nemcsak nyers áruival és félgyártmányaival jelent meg az 1911. turini nemzetközi kiállításon, hanem méltóan van képviselve az ipari főcsarnok kiegészítéseképpen egy különálló épületben, a magyar mezőgazdasági kiállítást magába foglaló pavillonban is, melynek az emelet egy harmadrészeben nyert megfelelő elhelyezést a vadászattal kapcsolatosan.

Ezen bár kisebb arányu, de annál tartalmasabb erdészeti csoportban van ismertetve a magyar kir. kincstári erdészet fejlettsége, bemutatva az erdőmivelést, az erdővédelmet, az erdőrendezést és becslést, az erdőhasználatot, a fának termelését, kihozatalát, feldolgozását, ipari célokra való kikészítését és a fa értékesítésének érdekében meglévő nagyszabású berendezéseit modellekben, fény-

képekben és leírásokban; ismerteti erdészeti főiskolájának és a négy, az ország különböző vidékein fennálló erdőőri szakiskola oktatási módszereit, tanterveit, tananyagát, gyűjteményeit fényképekben, leírásokban, grafikonokkal és statisztikai adatokkal; érdekesen, komoly és tudományos alapból indulva mutatja be az erdészeti kísérleti ügy multját és jelenét.

Legnagyobb kiállítóként szerepel gazdag anyaghalmazzal a földmivelésügyi m. kir. miniszterium, illetőleg a fenhatósága alatt álló m. kir. erdőhatóságok, melyek közül a besztercebányai, a zágrábi, a máramarosszigeti, a susaki, az ungvári és a tótsóvári erdőhatóságok a legtöbb és legértékesebb anyaggal látták el az erdészeti csoportot; továbbá a m. kir. Mezőgazdasági Múzeum erdészeti osztálya, a selmeczbányai erdészeti főiskola, a selmeczbányai erdészeti kísérleti állomás és a négy m. kir. erdőőri szakiskola; ezenkívül számtalan erdészeti szakember igen értékes tárgyaikkal gazdagítja az erdészeti csoport kiállítását. Ezek között első helyen megemlítendő a *Párnai* Attila által szemléltetően és tanulságosan összeállított tableau, mely a Temes és Krassószörény vármegyékben fekvő kincstári tölgyfaerdők I. termőhelyi osztályu talaján nőtt 10—100 éves kocsányos tölgyfa (*Quercus pedunculata*) erdőrészeknek fényképeit, az ezen erdőrészekben vett átlagfatörzseket és a vonatkozó fatermési táblákat tartalmazza; kiemelendő továbbá a *Tomcsányi* Gusztáv-féle légfűtésre berendezett magpergető és tölgymakktelettetőnek modelljei; a *Fekete* Lajos-féle tolokás magvető; a *Martian* Livius-féle, forgószámolylyal bíró rönköfaszállító erdei vasuti kocsiminta; dr. *Krasser* Gusztáv 162 darabból álló magyarországi és külföldi fagyűjteménye; a *Bohuniczky* Endre által készített vízépítészeti tervrajzok és költségszámítások; *Matusovits* Péter-féle szabadalmazott, mozgatható és hajlítható végtagokkal praeparált bogár-gyűjteménye; a *Kondor* Vilmos-féle fenyő- és lombfacsemeték csomagolási módjának modelljei; a *Fekete* Zoltán által összeállított tölgyfatörzselemzés; a *Bartha* Ábel-féle szabadalmazott fadöntő csavar; a *Mokry* István-féle kézi kapáló eke stb.

Megemlítendő továbbá a perecsenyi Bentlin-féle vegyigyáruk retortaszéneseítés által nyert melléktermékeinek gyűjteménye, nemkülönben a kincstári erdőhatóságok kerületeiben fát vásárló, ki-

ermelő és feldolgozó kiállítók által küldött anyag, ugymint: *Bačić* Antal (Gomirje) párolatlan és párolt bükk- és juharfa félgyártmányok; erdősi *Baiersdorf* Henrik (Szászsebes) luczfenyőáru; *beszterczebányai gyufagyár r.-t.* (Beszterczebánya) a gyufagyártás összes stádiumait bemutató gyűjtemény; *Bibel* János (Oravicza) ruszkcizai márvány; *hermaneczi cs. és kir. szabadalmazott papirgyár r.-t.* (Hermánd) a fának cellulose-anyaggá való kikészítése; *Feller* Károly (Erdőköz) luczfenyőcserzőkéreg gyűjteménye; *Fischer* Gyula (Fiume) bükkfa tavoletti és testoni; *Földi* Ilona (Budapest) szakállós mohából (*Usnea barbata*) szőtt futószőnyeg; *Horaček és Radošević* (Mrkopalj) félig és teljesen kidolgozott bükkfaevezők; *Hugyecz és Rosenauer* (Beszterczebánya) a parkett-készítés különféle stádiumainak bemutatása, tölgy-, juhar- és vörösfenyőparkett-táblák, fakörző és faátlalók; *Kohn Jakab és fiai* (Beszterczebánya) különféle kereskedelmi czikk csomagolására használt faládák; *Löwy József és társa* (Beszterczebánya) a fagyapotgyártás különféle stádiumainak bemutatása, különféle minőségű és különféle czélokra szolgáló fagyapot-kollekciója; *magyar fakereskedelmi r.-t.* (Budapest), különféle szitakéreg- és hangfenékfagyűjteménye; *Marušić* János (Sušak) kész bükkfaevezők; *Neuberger testvérek* (Budapest), hangfenékfa; *Rényi* Oszkár (Budapest) különféle fanemből nyers és páczolt állapotban, egyenes, hajlitott és félig kidolgozott botgyűjteménye; *Schmidt és Major* (Svedlér) különféle minőségű gyufaszálak; *Schwarz* Henrik (Križevac) a kefégyártáshoz szükséges félgyártmányok gyűjteménye; *Sokolíc* Grga (Nooi) gyümölcsláda készítésére használt páczolt bükkfa deszkák, tavoletti, decimali és skoretti; *Vix* Alfréd (Rózsáhegy) különféle fagyapotgyűjteménye; *Weinrich* Ferencz (Szászrégen) különféle fanemből készült furnirok, gőzölt falemezek, párkányok, keret- és butorléccek; *Zartl testvérek* (Hámor) hajlitott bükkfa félgyártmányok.

*

Az erdészeti kiállításnak keretén belül képviselve van a vadászat is, amelynek azonban a rendelkezésre bocsátott belső, fedett terület szűk volta miatt, sajnos, csak igen alárendelt szerep jutott, miért is kizárólag a m. kir. Mezőgazdasági Múzeum vadászati

osztálya részéről átengedett szarvas- és őzagancsok, dámlapátok és mufflonszarvak szolgáltak a falak diszitására.

Ezekon kívül természetű környezetben tetszetős elhelyezést nyert ugyancsak a Mezőgazdasági Múzeum tulajdonát képező, az Andrássy Géza gróf által elejtett, álló helyzetben preparált óriási medve két bocscsal és egy sebzett, kutyák által állított erős vadkan.

A magyar vadászati viszonyokat, berendezéseket, a vadászás módjait stb. stb. számtalan diapozitív fénykép ismerteti.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

I.

KÖZLEMENY

hadi célokra is alkalmas teherautomobilok szubvencionálása tárgyában.

55042/1911/X. szám. — A hadseregnek hadi célokra alkalmas teherautomobilokkal szükség esetén való felszerelhetése végett a hadvezetőség elhatározta, hogy magánteherautomobilvonatok (teherautomobil és pótkocsi) előállítását, beszerzését és használatát segíyezi, illetve jutalmakkal támogatja.

Az erre vonatkozó részletes határozmányokat a cs. és kir. közös hadügyminisztérium közölvén, azok tartalma lényegében a következő:

A hadvezetőség mindama beföldön gyártott teherautomobilvonat (mótor- és pótkocsi) tulajdonosát, illetve vevőjét segélyben részesíti, akinek vonatját a hadvezetőség kiküldöttje jelenlétében megtartott próbamenet alapján erre alkalmasnak találja.

A szubvenczióra vonatkozó szerződést a hadvezetőség a gyárral köti meg, a szerződésben vállalt kötelezettségeket pedig a vevő a szerződésre vezetendő pótlózáradék aláírásával átvállalja.

A hadvezetőség a vevőnek azon kötelezettség mellett, hogy a vonatot öt éven át hadi célokra használható állapotban megtartja, a következő szubvencziót nyújtja: 1. 4000 K beszerzési segélyt a vonat átvétele után; 2. öt éven át évi 1000 K üzemi segélyt,